

Янович Вадим Георгійович — доктор біологічних наук, професор (1930–2011)

С. Б. Корнят

rjhyzn@ukr.net

Інститут біології тварин НААН,
вул. Василя Стуса, 38, м. Львів, 79034

Викладено короткий нарис про біографію та творчий шлях Яновича Вадима Георгійовича до 90-річчя від дня народження. Завдяки особистим здібностям, великій наполегливості і працьовитості, умінню згуртовувати навколо себе науковців і фахівців В. Г. Янович став відомим організатором біологічної і сільськогосподарської науки, підготував групу науковців та очолив школу фізіологів і біохіміків з індивідуального розвитку тварин. Народився Янович Вадим Георгійович 16 грудня 1930 р. в селі Комарівка Володарсько-Волинського (сьогодні Хорошівського) р-ну Житомирської обл. 1962–1965 рр. — аспірант лабораторії вікової фізіології і біохімії Українського науково-дослідного інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин. Дослідження В. Г. Яновича стосувалися вивчення онтогенетичних особливостей метаболізму ліпідів, жирних кислот і кетонівих тіл в органах і тканинах великої рогатої худоби та свиней; онтогенетичних особливостей обміну ліпідів і білків в організмі великої рогатої худоби та свиней, розроблення наукових основ ліпідного живлення свиней, великої рогатої худоби, птиці та риби; вивчення закономірності кількісного використання низки амінокислот у синтезі білків, ліпідів, глюкози, глікогену та в енергетичних процесах у тканинах великої рогатої худоби і щурів; доведено ліпогенну роль амінокислот в органах і тканинах тварин.

Ключові слова: Янович Вадим Георгійович, метаболізм, обмін речовин, біохімія, живлення

В. Г. Янович | V. H. Yanovych

Янович Вадим Георгійович народився 16 грудня 1930 р. в с. Комарівка Володарсько-Волинського (сьогодні Хорошівського) р-ну Житомирської обл.

У 1948 р. закінчив середню школу в м. Берегове Закарпатської обл., куди у 1947 р. на постійне проживання переїхали його батьки.

У 1953 р. закінчив ветеринарний факультет Львівського зооветеринарного інституту. З 1953 по 1962 р. працював ветеринарним лікарем колгоспу та районної ветеринарної лікарні в м. Берегове. З 1962 по 1965 р. — аспірант лабораторії вікової фізіології і біохімії Українського Науково-дослідного інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин (науковий керівник — кандидат біологічних наук С. Й. Кусень).

У 1965 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Показники ліпідного обміну у великої рогатої худоби у зв'язку з онтогенезом» за спеціальністю 03.00.04 — біохімія. Після захисту В. Г. Янович прийнятий на посаду старшого наукового співробітника лабораторії вікової фізіології і біохімії, а з 1975 р. — на посаду завідувача цієї лабораторії. У 1973 р. захистив докторську дисертацію на тему «Дослідження ліпідів, жирних кислот і кетонівих тіл у великої рогатої худоби і свиней в онтогенезі». У 1986 р. отримав вчене звання професора.

З 2000 по 2006 р. працював на посаді завідувача лабораторії біології росту і розвитку тварин, а з 2007 р. — на посаді головного наукового співробітника лабораторії живлення великої рогатої худоби Інституту біології тварин НААН. Весь час був членом вченої ради та спеціалізованої ради Д35.368.01 з захисту дисертаційних робіт, які діяли в Інституті, багаторазово опонував та рецензував дисертаційні роботи, автореферати та наукові статті.

Дослідження В. Г. Яновича стосувалися вивчення онтогенетичних особливостей метаболізму ліпідів, жирних кислот і кетонівих тіл в органах і тканинах великої рогатої худоби та свиней.

Особливо плідний період у науковій діяльності В. Г. Яновича розпочато у 1975 р., коли він очолив лабораторію вікової фізіології і біохімії Українського науково-дослідного Інституту фізіології і біохімії сільськогосподарських тварин. У цей період професор і його учні зробили вагомий внесок у вивчення онтогенетичних особливостей обміну ліпідів і білків в організмі великої рогатої худоби та свиней, в розробку наукових основ ліпідного живлення свиней, великої рогатої худоби, птиці та риби. Науковими дослідженнями школи професора В. Г. Яновича досягнуто значних успіхів у з'ясуванні онтогенетичних особливостей синтезу білків і ліпідів у тканинах великої рогатої худоби. З'ясовано біологічні механізми неонатальної адаптації поросят і телят, азотозатримувальної дії жирів за додавання їх до раціону тварин, онтогенетичні особливості синтезу білків, ліпідів і простагландинів у тканинах великої рогатої худоби. Вивчено закономірності кількісного використання низки амінокислот в синтезі білків, ліпідів, глюкози, глікогену та в енергетичних процесах у тканинах великої рогатої худоби і шурів, доведено ліпогенну роль амінокислот в органах і тканинах тварин. Отримано низку нових даних про фізіолого-біохімічні особливості метаболічних процесів у поросят в ранній період вирощування та після відлучення від свиноматок, на основі чого було зроблено теоретичні узагальнення і написані рекомендації з підвищення збереження поросят у ранньому віці та зменшення дії стресів при відлученні від свиноматок.

Професор В. Г. Яновичем і його школа зробили значний внесок у вивчення проблемних питань енергетичного, білкового і ліпідного живлення тварин, птиці та риби, впливу жиророзчинних вітамінів на перебіг обміну речовин і фізіологічні функції у великої рогатої худоби, застосування жиророзчинних вітамінів з метою підвищення репродуктивної здатності корів і телиць. З'ясовано також вікові особливості та фізіолого-біохімічні механізми перебігу енергетичних і синтетичних процесів в організмі гусей, курей, ставкових риби, досліджено метаболічну та продуктивну роль низки мікроелементів. На основі вказаних досліджень розроблено науково-практичні основи нормування ліпідного, жирнокислотного, протеїнового, амінокислотного, вітамінного і мікроелементного живлення сільськогосподарських тварин, птиці та ставкових риби. Професором В. Г. Яновичем та його учнями проведено значну роботу з вдосконалення фізіолого-біохімічних методів і методик досліджень в лабораторних та сільськогосподарських тварин.

Завдяки особистим здібностям та великій наполегливості і працьовитості, умінню згуртовувати навколо себе науковців і фахівців В. Г. Янович став відомим організатором біологічної і сільськогосподарської науки, підготував групу науковців, очолив школу фізіологів та біохіміків з індивідуального розвитку тварин. Його наукові праці широко відомі у нашій країні і за її межами. Серед учнів В. Г. Яновича — академік НААН В. В. Снітинський, професори та доктори наук С. О. Вовк, О. Я. Захарів, Е. М. Попова, Р. П. Параняк, І. В. Вудмаска, Б. М. Куртяк, О. С. Покопило, Л. Л. Юськів.

Професор В. Г. Янович надавав методичну допомогу молодим науковцям та аспірантам. Під його керівництвом захищено 9 докторських і 35 кандидатських дисертацій. Він є автором 443 наукових праць, з них надруковано 92 за кордоном, три книги, три монографії, 10 науково-методичних та практичних рекомендацій, був науковим редактором журналу «Біологія тварин» з часу його заснування. Крім того, входив до складу редколегій таких наукових видань, як Науково-технічний бюлетень Інституту фізіології і біохімії тварин УААН, Науково-технічний бюлетень Інституту землеробства і біології тварин УААН, «Передгірне і гірське землеробство і тваринництво» Інституту землеробства і біології тварин УААН, Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин НААН, «Рибогосподарська наука України». За вагомий особистий внесок у розвиток аграрної і біологічної науки В. Г. Яновича нагороджено Почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Львівської обласної державної адміністрації, Почесною Відзнакою НААН, Відзнакою Міністерства аграрної політики «Знак Пошани» та Державного комітету ветеринарної медицини України. За визначні успіхи у розвитку аграрної науки професор В. Г. Янович був удостоєний довічної стипендії Президента України.

Висновок

Внесок Яновича Вадима Георгійовича в розвиток вітчизняної сільськогосподарської біології і біохімії є вагомим та незаперечним. Під його керівництвом захистилися 9 докторів та 35 кандидатів наук. В. Г. Янович є автором 443 наукових праць, зокрема 92 з них надруковано за кордоном; три книги, три монографії, 10 науково-методичних та практичних рекомендацій. В. Г. Янович був науковим редактором журналу «Біологія тварин» з часу його заснування, крім того, належав до складу редколегій таких наукових видань, як Науково-технічний бюлетень Інституту фізіології і біохімії тварин УААН, Науково-технічний бюлетень Інституту землеробства і біології тварин УААН, «Передгірне і гірське землеробство і тваринництво» Інституту землеробства і біології тварин УААН, Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин НААН, «Рибогосподарська наука України».

1. Vlizlo VV, Fedoruk RS, Ratych IB, Iskra RY, Hnativ VI. *History of Institute of Animal Biology NAAS of Ukraine (1960–2010)*. Lviv-Drogobych, Posvit, 2010: 324 p. ISBN 978-966-2248-52-4. (in Ukrainian)

2. Vlizlo VV, Fedoruk RS, Ratych IB. *Laboratory methods of investigation in biology, animal husbandry and veterinary medicine*. A reference book. Ed. by VV Vlizlo. Lviv, Spolom, 2012: 764 p. (in Ukrainian)
3. Vlizlo VV, Ratych IB. *Scientists of the Institute of Animal Biology and their contribution to the development of physiology and biochemistry of farm animals in Ukraine*. Lviv, Posvit, 2019: 295 p. ISBN 978-617-7624-98-0. (in Ukrainian)
4. Zubec MV, Burkat VP. *Series Ukrainian agricultural scientists of the 20th century. Animal scientists*. Book 2. Kyiv, Agrarian Science. 1999: 415 p. (in Ukrainian)

Vadym Yanovych — Doctor of Biological Sciences, Professor (1930–2011)

S. B. Kornyat
rjhyzn@ukr.net

Institute of Animal Biology NAAS,
38 Vasyl Stus str., Lviv, 79034, Ukraine

A short essay on the biography and creative path of Vadym Yanovych to the 90th anniversary of his birth is presented. Due to his personal abilities and great perseverance and ability to work, the ability to unite around him scientists and specialists V. G. Yanovych became a famous organizer of biological and agricultural sciences, prepared a group of scientists and headed the school of physiologists and biochemists on individual animal development. Yanovych Vadym Heorhiyovych was born on December 16, 1930 in the village of Komarivka, Volodarsko-Volynsky (now Khoroshivsky) district, Zhytomyr region. From 1962 to 1965 he was a graduate student of the Laboratory of Age Physiology and Biochemistry of the Ukrainian Research Institute of Physiology and Biochemistry of Farm Animals. V. G. Yanovych research concerns the study of ontogenetic features of lipid, fatty acid and ketone body metabolism in organs and tissues of cattle and pigs; ontogenetic features of lipid and protein metabolism in the created cattle and pigs, development of scientific basic lipid nutrition pigs, cattle, poultry and fish; study of the regularity of quantitative use of amino acids in the synthesis of proteins, lipids, glucose, glycogen and energy processes in the tissues of cattle and rats, given the lipogenic role of amino acids in organs and tissues of animals.

Key words: Vadym Yanovych, metabolism, biochemistry, nutrition

---

Kornyat S.B. Vadym Yanovych — Doctor of Biological Sciences, Professor (1930–2011). *Biol. Tvarin.* 2020; 22 (3): 18–20.
DOI: 10.15407/animbiol22.03.018.